Maahanmuuttovirasto
Migrationsverket
Finnish Immigration Service

Lausunto

02.04.2020

MIG-205694
00.03.00
MIGDno-2020-506

Maahanmuuttoviraston lausunto hallintovaliokunnalle luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi ulkomaalaislain sekä kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä kausityöntekijöinä työskentelyä varten annetun lainväliaikaisesta muuttamisesta

Maahanmuuttovirasto kiittää mahdollisuudesta lausua esitysluonnoksesta. Esitystä on perusteltu sillä, että sillä mahdollistettaisiin lomautettujen ja työttömäksi jääneiden, työperusteisella luvalla oleskelevien ulkomaalaisten hyödyntäminen työvoimaa tarvitsevilla sektoreilla. Esityksen todetaan kuitenkin koskevan kaikkia Suomessa oleskeluluvalla, viisumilla tai kausityötodistuksella oleskelevia ulkomaalaisia, ei ainoastaan työperusteisella luvalla oleskelevia eikä ainoastaan lomautettuja tai työttömäksi jääneitä henkilöitä. Tästä johtuen esitykseen liittyy Maahanmuuttoviraston näkökulmasta joitakin avoimiksi jääviä kysymyksiä, joihin virasto katsoo tarpeelliseksi kiinnittää huomiota.

Kuten esitysluonnoksessa todetaan, maahantulon, oleskelun ja työnteon edellytyksistä säädetään lisäksi laissa kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä yrityksen sisäisen siirron yhteydessä (908/2017) ja laissa kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella (719/2018). Esitysluonnoksen mukaan ulkomaalaislakiin tehtävä väliaikainen muutos koskisi myös näitä lakeja. Tämä ei kuitenkaan käy ilmi ehdotetusta lakitekstistä. Em. erityislakien nojalla myönnetty oleskelulupa ei ole ehdotetussa 213 b §:ssä tarkoitettu "tämän lain [so. ulkomaalaislain] nojalla myönnetty oleskelulupa tai viisumi", vaikka erityislaeissa viitataankin joiltakin yleisiltä osin ulkomaalaislakiin.

Maahanmuuttovirasto katsoo, että jos ehdotuksen vaikutukset halutaan ulottaa myös em. erityislakien nojalla myönnettyihin oleskelulupiin, siitä tulisi sisällyttää säännökset myös näihin erityislakeihin. Jos tarkoitus on, että laajempi työnteko-oikeus ulotettaisiin myös opiskelijoiden oleskelulupiin, virasto kiinnittää huomiota siihen, että opiskelijoiden työnteko-oikeutta on laissa rajoitettu lukukausien aikana 25 tuntiin viikossa siksi, jotta myös opintojen suorittaminen olisi mahdollista. Selvyyden vuoksi opiskelijoita koskevassa erityislaissa olisi siis syytä ottaa kantaa siihen, onko myös tämä ajallinen rajoitus tarkoitus purkaa. Sen purkamisella voi olla kielteisiä vaikutuksia opiskelijoiden opintojen etenemiseen ja siten myöhemmin heidän mahdollisuuksiinsa saada jatko-oleskelulupa, joten Maahanmuuttovirasto ei pidä tätä kannatettavana.

www.migri.fi

PL 10
00086 Maahanmuuttovirasto
puh. 0295 430 431
faksi 0295 411 720

PB 10
00086 Migrationsverket
tfn 0295 430 431
fax 0295 411 720

PO Box 10
FI-00086 Maahanmuuttovirasto
tel. +358 295 430 431
fax +358 295 411 720

Ehdotetun 213 b §:n muotoilu ”tämän lain nojalla myönnetty oleskelulupa tai viisumi” ei kata myöskään suurinta osaa viisumeista, koska viisumit myönnetään pääasiassa Euroopan yhteisön viisumisäännöstön, ei ulkomaalaislain nojalla.

Esitysluonnoksen luvun 4.1 alussa todetaan, että poikkeussäännös sallisi työnteon kaikille laillisesti maassa oleskeleville kolmansien maiden kansalaisille. Esitysluonnoksessa käytetään myös muissa kohdissa ilmaisua ”laillisesti oleskeleva”. Esitetty lakimuutos ei kuitenkaan kata kaikkia Suomessa laillisesti oleskelevia henkilöitä, kuten turvapaikanhakijoita, jotka oleskelevat maassa laillisesti ilman oleskelulupaa tai viisumia. Käytännössä esitys ei perustelujen sanamuodosta huolimatta kata ainakaan niitä turvapaikanhakijoita, joilla oikeus työntekoon ei ulkomaalaislain 79 § 2 momentin mukaan ole vielä alkanut, vaikka nämä henkilöt sinänsä oleskelevat maassa laillisesti.

Ulkomaalaislain 79 §:n perusteella viisumivapaasti maassa oleskelevilla kolmannen maan kansalaisilla on myös oikeus työntekoon tietyillä erityisaloilla. Esitetty sanamuoto ei kata myöskään näiden henkilöiden työskentelyä. Edelleen tilanne on epäselvä Suomessa ensimmäistä oleskelulupaa hakevien henkilöiden kohdalla. Ulkomaalainen saa laillisesti oleskella maassa hakemuksen käsittelyn ajan, kunnes asia on lainvoimaisesti ratkaistu tai on tehty täytäntöönpanokelpoinen päätös maasta poistamisesta. Esitys ei kuitenkaan kata myöskään näitä henkilöitä, koska heidän oleskelunsa ei perustu oleskelulupaan tai viisumiin, vaan vireillä olevaan hakemukseen.

Edellä esitetty huomioiden Maahanmuuttovirasto katsoo, että jos esityksen on tarkoitus koskea kaikkia Suomessa laillisesti oleskelevia henkilöitä, siinä tulisi viitata ulkomaalaislain 40 §:ään, jossa laillinen oleskelu on määritelty. Jos taas tietyt ryhmät on tarkoituksella rajattu pois soveltamisalasta, sen olisi syytä käydä ilmi myös esityksen perusteluista.

Ylijohtaja Jaana Vuorio

Tulosalueen johtaja Jaakko Purontie

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Maahanmuuttovirasto 02.04.2020 klo 17:42. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Jakelu Hallintovaliokunta